

Adrenaline

Van Zlatan Ibrahimović verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos uitgevers

Ik, Zlatan
Ik ben voetbal

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Zlatan Ibrahimović
met Luigi Garlando

ADRENALINE

Mijn niet eerder
vertelde verhalen

Vertaald uit het Italiaans
door Pieter van der Drift

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 5878 4

© 2021 Zlatan Ibrahimović

© 2021 RCS MediaGroup S.p.A., Milan

© 2022 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Pieter van der Drift

Oorspronkelijke titel *Adrenalina*

Oorspronkelijke uitgever Cairo/RCS MediaGroup S.p.A.

Omslagontwerp DPS Design & Prepress Studio,

gebaseerd op een ontwerp van Davide Canesi/PEPE nymi

Omslagillustraties © Settimio Benedusi

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Inhoud

Warming-up (<i>adrenaline en balans</i>)	9
1 De omhaal (<i>ofwel revolutie</i>)	15
2 De dribbel (<i>ofwel vrijheid</i>)	51
3 De tegenstander (<i>ofwel oorlog</i>)	77
4 De bal (<i>ofwel liefde</i>)	97
5 De zaakwaarnemer (<i>ofwel rijkdom</i>)	119
6 De journalist (<i>ofwel communicatie</i>)	153
7 De goal (<i>ofwel geluk</i>)	169
8 De scheidsrechter (<i>ofwel regels</i>)	191
9 De blessure (<i>ofwel verdriet</i>)	213
10 De pass (<i>ofwel vriendschap</i>)	237
Verlenging (<i>ofwel toekomst</i>)	265

Ik hou ervan om alles op z'n kop te zetten.

*Om een hoge bal te raken met de voet,
het laagste deel van het lichaam.*

*Voordat ik op de grond val, zie ik de wereld heel even
met mijn hoofd omlaag en op dat moment lijkt iedereen
– mijn ploeggenoten, de scheidsrechter, de toeschouwers –
op z'n kop te staan.*

Het is een uniek en bevoorrecht beeld. Alleen van mij.

*Dit boek draag ik op aan iedereen
die de beelden, de regels en de verwachtingen
op de kop durft te zetten.*

*Want alleen als je je eigen instinct volgt,
vastberaden en met inzet en toewijding,
kan je wereldbeeld uniek zijn.*

Uniek en bevoorrecht.

Warming-up

(adrenaline en balans)

Milaan, maandag 4 oktober 2021

Oké, ik geef me over.

Ik ben veertig jaar.

Ik ben een god, maar wel eentje die ouder wordt.

Eindelijk dringt het tot me door, net zoals tot me doorgedrongen is dat mijn lichaam niet meer is wat het geweest is. Jarenlang heb ik de signalen die het me stuurde genegeerd, maar op een gegeven moment besloot ik te gaan luisteren. Achter elkaar sprintjes trekken zoals vroeger kan ik me niet meer permitteren; als ik naar adem snak of een tik incasseer, kost het me meer tijd om te recupereren. Ik heb mijn spel aan mijn nieuwe lichaam aangepast. Ik sta niet meer de hele tijd midden in het strafschoopgebied waar het oorlog is. Vaak trek ik naar buiten om het spel te maken, tegenwoordig werk ik vaker voor de doelpunten van anderen dan voor die van mezelf. Ik hoef niet meer zo in de schijnwerpers te staan, ik heb alles gewonnen en nu wil ik graag inspireren, mijn jongere ploeggenoten beter maken.

Ik ben veertig en heb twee kinderen, twee grote jongens.

Het is een leeftijd om de balans op te maken, om alle plussen en minnen af te wegen.

Vandaar dit boek.

Ik heb dagenlang gedaan of mijn neus bloedde, alsof die naderende verjaardag er niet was. Ik probeerde gewoon niet aan het getal veertig te denken, maar gisteravond kon ik er niet omheen, toen het de hele gevel van een hotel in bezit nam, rood en reusachtig. Het getal was tevoorschijn getoerd doordat in sommige kamers het licht aan was en in andere niet.

In dat hotel in Milaan heeft mijn vrouw Helena een verrassingsfeest voor me georganiseerd. Dat ontroerde me enorm. Mijn familie was er en mijn dierbaren, vrienden uit de hele wereld, belangrijke mensen uit mijn leven. Er waren voetballegendes, coaches, maar ook veel spelers met wie ik het in het veld aan de stok heb gehad. Ik had niet verwacht die allemaal op het terras terug te zien.

Rino Gattuso gaf me een mogelijke verklaring: 'Je bent altijd jezelf gebleven, ook als je uitdeelde. Daarom zijn ze gekomen.'

Helena heeft het fantastisch geregeld. Ze heeft alles in het geheim georganiseerd en me een prachtig cadeau bezorgd. Normaal gesproken ben ik degene die de cadeautjes uitdeelt.

Hoe ik uit Rosengård ben vertrokken om uit te groeien tot een voetbalster, heb ik al vaak verteld. Ik ben opgegroeid met een versleten Select-bal aan mijn voeten en dribbelde iedereen voorbij die ik tegenkwam daar in de 'Rozentuin' van Malmö, wat in werkelijkheid een vergaarbak voor migranten uit allerlei landen was. Eén vonkje volstond om de boel

te laten ontvlammen. Maar dat veldje aangestampde aarde was mijn proeflokaal, de voetbalschool waar ik de trucjes leerde die mij tot Ibra hebben gemaakt.

Als kind van vroeg gescheiden ouders slingerde ik heen en weer tussen een moeder die kromlag om brood op de plank te krijgen en een vader die zijn koelkast meestal leeg had. Als ik iets tekortkwam, pakte ik het gewoon. Ik jatte fietsen en kleren omdat ik ervan baalde dat ik op school werd uitgelachen. In plaats van gewone sokken droeg ik altijd lange voetbalsokken, en trainingspakken van Malmö die ik stiekem uit de kleedkamer meenam.

Het voetbal heeft me uit het getto gehaald en me een ander leven gegeven. Ik ging naar Amsterdam, waar ik mijn eerste Porsche kocht en waar ik mijn zaakwaarnemer Mino Raiola leerde kennen. Hij en mijn vrouw Helena zijn de belangrijkste personen in mijn leven en zullen dat altijd blijven.

Mino is meer dan een zaakwaarnemer, hij is een vriend, een broer, een vader, alles. Hij heeft de koers van mijn carrière uitgezet, van mijn triomfen, hij heeft me heel vaak uit de nesten geholpen en honderden problemen voor me opgelost. Hoe zwaarder de blessure, hoe dichter hij bij me stond.

Mino bracht me van Nederland naar Italië, en daarna naar Spanje, Frankrijk, Engeland, Amerika en weer terug naar Italië.

Helena was altijd al volwassener dan ik, en had meer verantwoordelijkheidsgevoel. Ze heeft me geleerd beter over dingen na te denken: wat gezond verstand is, wat goede smaak is, en ze heeft het talent om te zien wat mooi en ele-

gant is. Stijl, daar heeft ze een neus voor. Dat was haar vaken dat wordt het weer als ik straks gestopt ben. In de loop der jaren heeft ze heel wat stekels uit mijn ruwe bolster gehaald en daarnaast heeft ze me mijn kostbaarste bezit op aarde geschonken: mijn kinderen.

De voetballer Ibra kent iedereen, maar de mens Ibra niet.

Dat verhaal wil ik nu graag vertellen, nu mijn verleden als voetballer langzaam aan het vervagen is en een andere, nog niet uitgestippelde toekomst nadert. De opbouw van dit boek is een weergave van mijn huidige toestand, zwend tussen twee werelden.

Elk hoofdstuk begint met voetbalverhalen en eindigt met bespiegelingen over het dagelijkse leven: van doelpunten naar geluk, van scheidsrechters naar rechtvaardigheid, van assists naar vriendschap, van blessures naar de dood...

Ik wil geen toneel spelen, ik kan alleen mezelf zijn. Zoals Gattuso al zei. Zo durf ik best toe te geven dat ik de gedachte om te stoppen best eng vind. Hoe dichterbij dat moment komt waarop ik het voetbal vaarwel zal zeggen, hoe groter mijn angst voor de toekomst: waar haal ik straks de adrenaline vandaan die ik nu uit een duel met Chiellini haal?

Adrenaline, de titel van het boek, is het motto van mijn leven.

Bij alles wat ik doe heb ik een uitdaging nodig, iets waarop ik me met hart en ziel kan storten. Zo is het altijd geweest, zo zal het altijd zijn. Ik moet de adrenaline door mijn aderen voelen pompen.

Toch pompt de adrenaline op een andere manier rond nu ik veertig ben en twee grote kinderen heb. Dat komt omdat

ik nu andere behoeften heb. Waar ik voorheen scheidsrechters belaagde, steek ik ze nu een hand toe. Waar vroeger voor mij alleen maar rivaliteit bestond, ga ik nu naar San Remo en ben ik ontroerd omdat ik de warmte en waardering van alle Italianen voel. Maar het is ook waar dat ik het benauwd krijg als ik te veel mensen om me heen heb. Dan haal ik een van mijn juweeltjes uit de garage en rij ik de snelweg op om het gaspedaal eens goed in te trappen en een leegte achter me te laten, of ik vlucht het bos in op zoek naar vrijheid. Ik zoek mensen op en tegelijkertijd ontwijk ik ze.

En dat is niet het enige, ik ben een vat vol tegenstrijdigheden. Altijd geweest, die tegenstrijdigheden horen bij mijn karakter. Nieuw is dat ik ze nu op mijn veertigste probeer te beheersen. Net zoals ik heb geleerd mijn reactie in toom te houden. Ik laat me niet meer zo gemakkelijk door een verdediger provoceren, zoals in het begin van mijn carrière. Ik probeer mijn instincten te beteugelen, ik denk dat ik evenwichtiger ben geworden. Dat is te danken aan de leeftijd, aan Helena en aan Mino. In alles wat ik doe, ben ik op zoek naar balans. Ook bij de opvoeding van mijn kinderen: discipline en liefde gaan hand in hand.

Waar het vroeger alleen om adrenaline ging, gaat het nu om adrenaline en balans.

Dit is niet het evangelie van een god, maar het dagboek van een man van veertig die afrekent met zijn verleden en zijn toekomst recht in de ogen kijkt, als de zoveelste tegenstander tegen wie hij het moet opnemen.

1

De omhaal

(ofwel revolutie)

Beverly Hills, herfst 2019.

Het is avond, we zijn uit eten geweest en komen net thuis.

Mijn mobiel gaat over.

Helena raadt wie het is: 'Mino.'

En jawel hoor: Mino Raiola, mijn zaakwaarnemer. Niet dat dat zo moeilijk te raden was; hij is me al dagen aan het bestoken.

Nu het avontuur bij Los Angeles Galaxy erop zit, na de uitschakeling in de play-offs van de Major League Soccer, heb ik besloten om mijn voetbalschoenen aan de wilgen te hangen en sindsdien doet hij er alles aan om me op andere gedachten te brengen.

Poging nummer zoveel: 'Zlatan, iemand van jouw kaliber, met zo'n glansrijk verleden, kan zijn carrière toch niet afsluiten in Amerika? Ze zullen je voor lafaard uitmaken en zeggen dat je een slappeling bent die de gemakkelijke weg kiest. Waar is de leeuw van het voetbal gebleven, de koning van de jungle?'

‘Het is mooi geweest, Mino. Ik ben er klaar mee. Leg je er maar bij neer.’

Maar hij blijft aandringen: ‘Nee. Jij moet terug naar Europa om te laten zien dat je nog altijd met de besten mee kunt, ondanks de blessure van Manchester. Al is het maar voor een halfjaar, van januari tot juni. Als je die uitdaging dan hebt gewonnen, kun je gaan doen wat je wil. Jij bent Ibra. Dan moet je het toneel ook als een Ibra verlaten. Een contract heb ik zo voor je geregeld.’

‘Luister, Mino, je kunt me maar met één ding overhalen: adrenaline. Een contract kan me gestolen worden, ik heb een uitdaging nodig, ik wil het door mijn aderen voelen gieren. Heb je zoiets?’

Op mijn achtendertigste kan ik tijdens de training nog helemaal tot het gaatje gaan, zonder op of om te kijken, terwijl alles pijn doet, maar als ik ’s ochtends wakker word vraag ik me wel steeds vaker af: waarom doe je dit, Zlatan?

Daarop is maar één antwoord mogelijk: omdat al dat lijden wordt uitbetaald in de vorm van adrenaline en dat geeft me een goed gevoel.

Een paar avonden later zit ik thuis op de bank naar een HBO-documentaire te kijken over Diego Armando Maradona. Op een gegeven moment komen er beelden voorbij van het publiek in het San Paolo in Napels. Het stadion zit stampvol. De regisseur zoomt in op de tribune met de fanatieke aanhang die op elkaar gepakt staat, ze zingen, schreeuwen, slaan op trommels, het is een zinderende atmosfeer.

Terwijl ik aandachtig de beelden bekijk, kom ik overeind en ik voel hoe de adrenaline begint te pompen, hier, door mijn hals. *Boem, boem, boem...*

Ik pak mijn telefoon: ‘Bel Napoli maar. Ik ga naar Napels.’
‘Napoli?’

‘Ja, ik wil bij Napoli spelen.’

‘Weet je het zeker?’ vraagt hij verbouwereerd.

‘Je wilt toch dat ik blijf spelen? De Napoli-aanhang is mijn adrenaline. Daar ga ik heen, bij iedere wedstrijd trek ik tachtigduizend man naar het stadion en ik ga de scudetto voor ze winnen, net als in de tijd van Diego. Als ze weer kampioen van Italië worden gaan ze helemaal uit hun dak. Dat is mijn adrenaline.’

We praten met de club, onderhandelen en komen tot een akkoord.

Alles in orde. Ik ben van Napoli.

Carlo Ancelotti is de coach, en die ken ik goed van onze samenwerking in Parijs. Hij is dolblij om van me te horen en we hebben bijna elke dag contact. Hij legt uit hoe hij me wil laten spelen.

Met de voorzitter, Aurelio De Laurentiis, heb ik dan nog niet gesproken, maar ik had hem wel al een keer ontmoet. Dat was een paar jaar daarvoor, toen ik met mijn gezin op vakantie was in Los Angeles.

De Laurentiis was erachter gekomen dat we in hetzelfde hotel verbleven en had een boodschap achtergelaten bij de receptie: ‘Vanavond zijn jullie uitgenodigd.’ Met een kaartje van het restaurant.

Het leek meer op een bevel dan een uitnodiging.

‘Laten we het doen,’ zei Helena meteen.

Het was een heel aangename avond.

Ik had een huis in de wijk Posillipo op het oog dat geschikt zou zijn, maar aangezien het maar voor een halfjaar is en iedereen maar blijft zeggen dat het zo’n chaotische stad is, overweeg ik de optie om op een boot te gaan wonen.

Op de dag dat ik in Napels moet tekenen, 11 december 2019, wordt coach Ancelotti ontslagen door voorzitter De Laurentiis. Halverwege de competitie.

Ik krijg een naar voor gevoel. Het is een slecht teken. Ik kan deze voorzitter niet vertrouwen. Zo iemand kan mij en het team geen vastigheid bieden. Bovendien weet ik dat de nieuwe coach Rino Gattuso, ook al is hij een vriend van me, een ander type aanvaller zoekt voor zijn 4-3-3-systeem. Die laat dan ook niets van zich horen.

Alles valt in duigen.

Een paar dagen later bel ik Mino: ‘Wie heeft me het meeste nodig? Welk team zit het diepst in de shit?’

Ik ben niet op zoek naar een contract, maar naar een uitdaging.

‘AC Milan heeft met 5-0 verloren van Atalanta Bergamo.’

In principe ga ik nooit terug naar een team waar ik al eerder gespeeld heb, je loopt het risico dat je het slechter doet dan de vorige keer.

Maar nu ligt dat anders. AC Milan heeft met 5-0 verloren.

Ik zeg tegen Mino: ‘Bel AC Milan maar. We gaan naar Milaan.’

Het wordt mijn uitdaging om een van de meest presti-

gieuze clubs van de wereld opnieuw aan de top te brengen. Als me dat lukt, is dat meer waard dan alles wat ik bij andere clubs heb bereikt.

Dat wordt mijn adrenaline.

We gingen eerst aan tafel met technisch directeur Paolo Maldini, en eerlijk gezegd liep dat niet heel vlot.

Oké, het was mijn initiatief, ik had mezelf voorgedragen aan AC Milan, maar als je me wilt hebben moet je me wel oppeppen, enthousiasme tonen, je zult me moeten overtuigen en niet alleen maar blijven herhalen dat ik achtendertig ben.

Ik kan zelf ook wel bijhouden hoe oud ik ben.

Net als de voorzitter van Napoli gaf Paolo me niet het nodige vertrouwen. Toen kwam Zvonimir Boban bij de onderhandelingen en begonnen we elkaar te begrijpen. Zvone was een stuk overtuigender: ‘Zlatan, vraag me alles wat je wilt en je krijgt het.’

Kijk, zo praat je tegen Ibra.

En zo keerde Ibra terug naar Milaan.

Stefano Pioli kende ik niet goed, maar dat was geen probleem. Voor mij is de verhouding met de coach nooit heel belangrijk geweest. Ik heb me altijd professioneel opgesteld. Alleen met Guardiola heb ik problemen gehad, of eigenlijk had hij problemen met mij, ik niet met hem. Eerlijk gezegd weet ik nog niet precies welke dat waren. Ach ja, hij bekijkt het maar.

Toen ik mijn nieuwe ploeggenoten eens goed had bekeken, zei ik meteen tegen mezelf: die jongens hebben geen idee wat het betekent om voor AC Milan te voetballen.

Mijn oude AC Milan bestond uit types als Gattuso, Pirlo, Ambrosini, Nesta, Cafu, Thiago Silva... De oude garde. Als je niet je best deed op de training, werden de messen geslepen. Mannen die weinig woorden nodig hadden om duidelijk te maken wanneer je verzaakte.

Maar nu deed bijna iedereen het rustig aan op de training. Ik kon het niet aanzien. Ik was naar AC Milan gekomen om het tij te keren, het was tijd voor een revolutie.

Ik noem geen namen, maar aan een van de jongens vroeg ik: 'Mag ik vragen waarom jij niet rent?'

En hij: 'Hoezo, ik ren toch?'

Ik hield vol: 'Nee, je rent helemaal niet. Zit je soms te wachten tot iemand anders voor je gaat rennen? Weet je wanneer ik voor jou ga rennen? Als je me iets laat winnen, maar jij hebt in je leven nog helemaal niets gewonnen. Dus begin maar eens te voetballen en te rennen.'

En toen begon hij te rennen.

Mijn ploeggenoten luisterden naar me, met respect en een zweem van angst. Ik bestudeerde aandachtig hoe ze reageerden: degenen die na een beetje kritiek al instorten, gaan het niet redden; degenen die zich herpakken en veranderen, maken een kans. Die laatsten hadden we nodig.

We moesten leren om af te zien, elke seconde van de wedstrijd te strijden, voor elke centimeter, om een hechte groep te worden die voor elkaar door het vuur gaat; alleen zo konden we winnen.

We waren niet het AC Milan van tien jaar geleden. Met onze kwaliteiten alleen zouden we het niet redden, want de andere teams hadden nu eenmaal meer kwaliteit in huis

dan wij. We konden geen tiki-taka gaan spelen of wachten op een mooie individuele actie, we moesten de wedstrijd binnenslepen door negentig minuten lang te strijden.

Het is een houding die je op de training kunt ontwikkelen door elke dag het beste te geven.

Als ik iemand zag die de kantjes eraf liep, liet ik hem dat hardop weten, recht in zijn gezicht, nog voordat trainer Pioli ingreep; en niet onder vier ogen, maar voor de hele groep, want wat ik op dat moment tegen hem zei gold voor iedereen.

Ik ga in de training altijd voluit en ik ontzie niemand.

Met een dergelijke inzet, dag in, dag uit, merk je dat de teamspirit groeit, de bereidheid om voor elkaar te knokken, maar ook mijn feeling met de groep, mijn verantwoordelijkheid naar de jongens toe. Elke keer als ik de kleedkamer binnenkwam voelde ik de blikken van mijn teamgenoten op me gericht, alsof ze wilden vragen: 'Ibra, wat doen we vandaag?'

Ik merkte dat ik steeds enthousiaster werd, dit was de uitdaging waarnaar ik op zoek was.

De resultaten zouden vanzelf volgen.

Maar na het vertrek van Boban veranderde ineens alles, en was het plotseling één grote chaos. Niemand wist meer waar hij aan toe was op dat moment, laat staan hoe de toekomst van AC Milan eruitzag.

Wij spelers vormden met Pioli en zijn staf één man, maar dan wel een man die is veroordeeld tot de elektrische stoel.

Het gerucht ging dat er een nieuwe coach zou worden aangenomen, de Duitser Ralf Rangnick, en in dat geval zou het dus niet alleen afgelopen zijn voor Pioli, maar ook voor

mij, net als voor technisch directeur Maldini en sportief directeur Massara. Voor iedereen.

Elke dag zeiden we tegen elkaar: de enige manier om deze situatie te keren zijn de resultaten.

Discussiëren, praten en blablabla zouden tot niets leiden. Hard werken, afzien en resultaten scoren: dat was het enige antwoord, de enige uitweg. We geloofden heilig in onze aanpak en door die onzekere periode werden we alleen maar hechter.

Maar op een gegeven moment waren de geruchten zo hardnekkig dat ik duidelijkheid wilde.

Juni 2020. Misschien was het niet het juiste moment, omdat we de dag erna de wedstrijd van ons leven moesten spelen, de halve bekerfinale tegen Juve, maar algemeen directeur Ivan Gazidis was op het trainingscentrum Milanello, en die kans kon ik niet voorbij laten gaan.

Ik sprak hem aan waar het hele team bij was: 'Ivan, met alle respect, maar we moeten even een paar dingen ophelderen. Over een maand lopen een heleboel contracten af. Wat moeten we doen? Moeten we de huur van onze huizen laten doorlopen? Geen idee. Hoe gaat het team er volgend jaar uitzien? Geen idee. Er is geen zekerheid. Waar knokken we voor? Het team verdient respect en antwoorden.'

Hij ontkende de geruchten over de komst van Rangnick, bevestigde dat Pioli zou blijven, en zo hadden we het over nog veel meer dingen.

Gazidis was het duidelijk niet gewend om zijn rol als algemeen directeur te vervullen zoals ze dat in Italië doen, dat wil zeggen dicht bij de groep.